

توانایی ترسیم برش‌های ساده

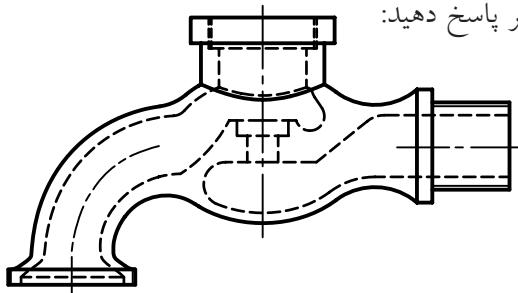
◀ پس از آموزش این توانایی، از فرآگیر انتظار می‌رود :

- اصول برش را بیان کند.
- کاربرد انواع برش را شرح دهد.
- برش ساده را انجام دهد.
- برش شکسته را انجام دهد.
- برش مایل را انجام دهد.
- نیم‌برش را انجام دهد.
- برش گردشی را انجام دهد.
- برش موضعی را انجام دهد.
- برش پی‌درپی را انجام دهد.
- نوع هاشور را با توجه به جنس قطعه انتخاب کند.

ساعت آموزش		
جمع	عملی	نظری
۸	۴	۴

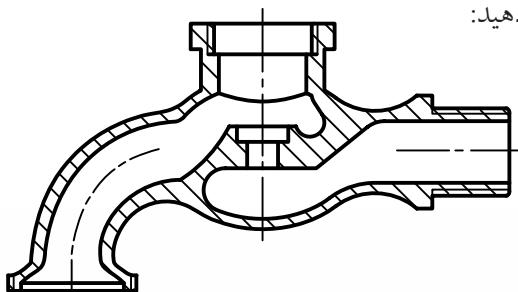
پیش آزمون

به نقشه‌ی رو به رو نگاه کنید و پس از بررسی دقیق آن به پرسش‌های زیر پاسخ دهید:

۱. شکل چه چیزی را نشان می‌دهد؟
۲. این وسیله در درون خود پیچیدگی‌ها و جزئیات بیشتری دارد یا در بیرون؟
۳. اجزای داخلی آن چگونه مشخص شده‌اند؟
۴. تعداد کدام یک از انواع خط (پهن، متوسط، نازک و خط محور) در نقشه بیشتر است؟
۵. به نظر شما کدام قسمت‌های این قطعه، دارای دندانه است؟
۶. آیا این وسیله به طور کامل داده شده است؟

اکنون به شکل زیر نگاه کنید و پس از بررسی دقیق به پرسش‌ها پاسخ دهید:

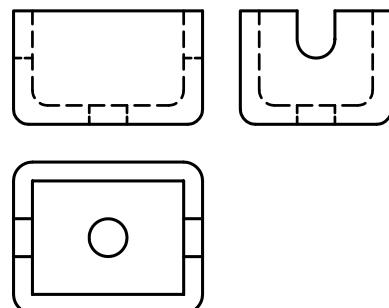
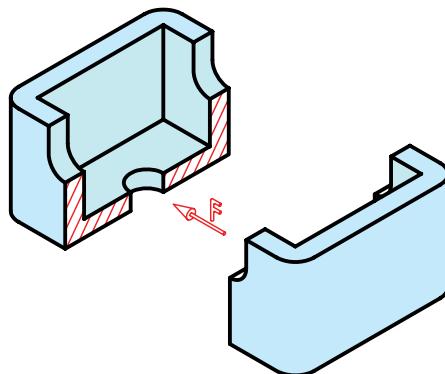
۷. آیا این شکل را می‌توان با شکل قبلی مقایسه کرد؟
۸. به نظر شما چه تغییری با شکل قبلی کرده است؟
۹. چگونه می‌توان چنین نمایی ترسیم کرد؟
۱۰. در مجموع کدام شکل به نظر شما گویاتر است؟
۱۱. آیا می‌توان گفت که شکل کنونی نمایی از نصف جسم بالا است؟
۱۲. به نظر شما این نیمه را چگونه به دست آورده‌ایم؟
۱۳. آیا برای کشیدن این تصویر حتماً باید جسم را به دو نیم کرد؟

برش ساده

به این ترتیب به جای نمای روبروی پیشین می‌توان نمایی از جسم بریده شده را در جلوی دید ناظر قرار داد.

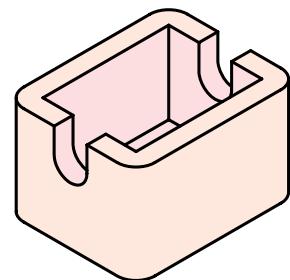

به شکل زیر نگاه کنید. قطعه‌ای جعبه مانند، در سه نما به همراه تصویر سه‌بعدی آن داده شده است. هدف شناسایی دقیق شکل ساختمانی قطعه است.

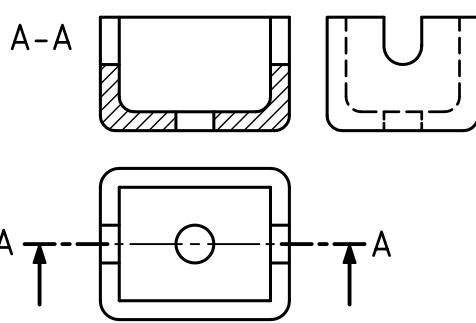
در اینجا خطوط نازکی را که از اثر برش ارهی فرضی به جا مانده، با خط‌های نازکی به نام «هاشور» مشخص می‌کنیم. هاشورها با زاویه‌ی ۴۵ درجه و با فاصله‌های مناسب و یکسان، در یک جهت ترسیم می‌شود.

در پایان کار، نقشه به صورت شکل زیر تکمیل خواهد شد. ضمناً در این شکل مشاهده می‌کنید که مسیر حرکت ارهی فرضی را با خط و نقطه‌ی ویژه‌ای مشخص کرده‌ایم.

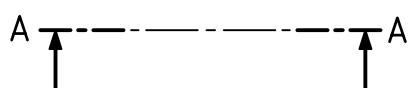
نمای روبروی جسم شامل مقدار زیادی خط‌چین است. این خط‌چین‌ها مربوط به بخش‌های درونی قطعه است که در نمای روبرو دیده نمی‌شود.

در نقشه‌کشی، روش بسیار خوبی برای نشان دادن این خط‌چین‌ها وجود دارد که به آن «برش» می‌گویند.

تعريف: برش عملی است فرضی، که به کمک آن بخش‌های ندید جسم، در معرض دید قرار داده می‌شود. برای این کار باید بخشی از جسم را برید و از جلوی دید کنار گذاشت (البته این کار فرضی است).

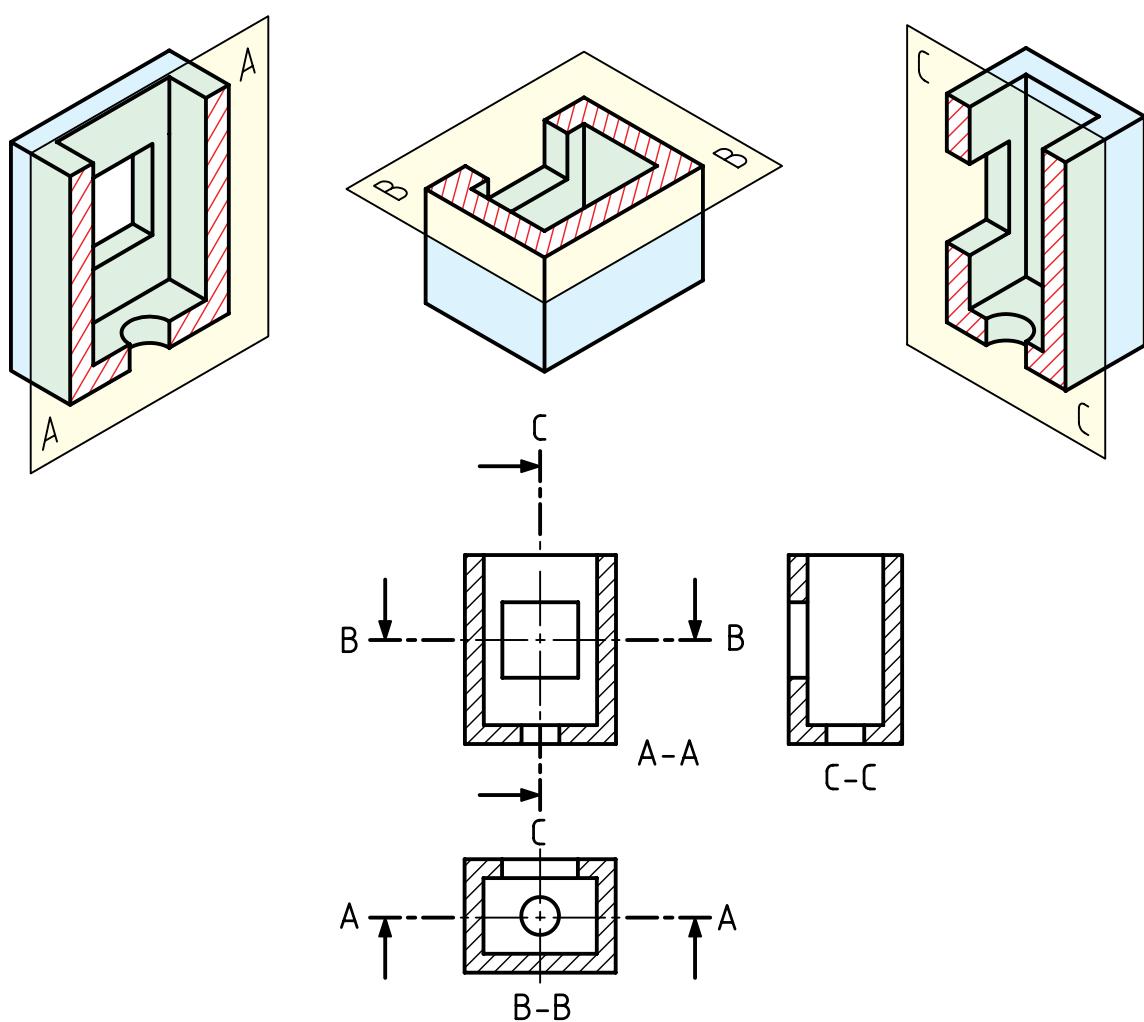
این خط را خط برش می‌نامند که با A-A معرفی شده است. نام برش یعنی A-A در کنار تصویر برش خورده نوشته می‌شود.

به چگونگی ترسیم خط برش دقت کنید.
طول پاره خط‌های کوتاه در انتهای خط برش A-A حدود ۴ و جماعت دو پاره خط و نقطه‌ی آن حدود ۱۱ تا ۱۲ خواهد بود.

آیا برش تنها در نمای رو به رو انجام می‌شود؟ پاسخ منفی است. می‌توان برش را در هر نمای دیگر یا حتی در چند نما انجام داد.

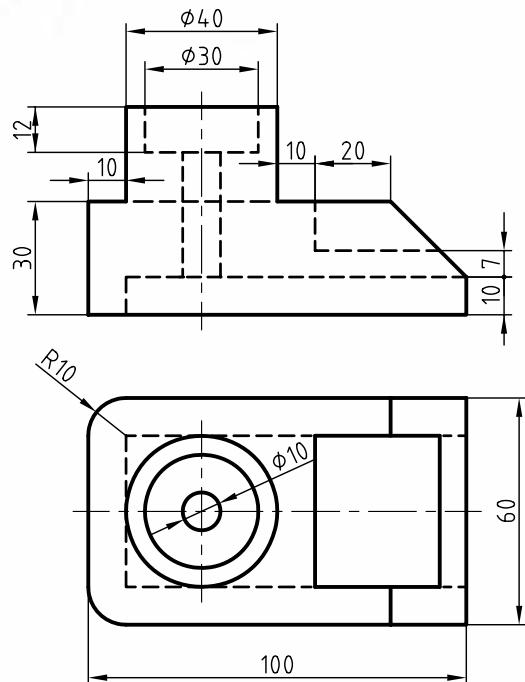
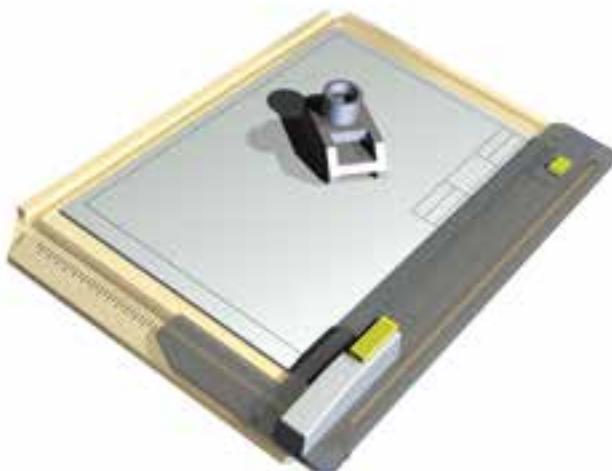
به نمونه‌ای دیگر نگاه کنید. در این نمونه، هر سه نما در برش هستند. سه صفحه‌ی برش هم، C-C و B-B و A-A هستند.

دستور کار شماره‌ی ۱

رسم برش ساده

(دقیقه ۳۵)

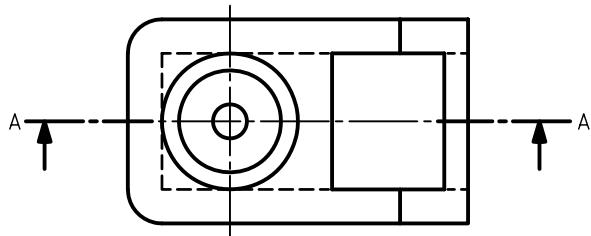
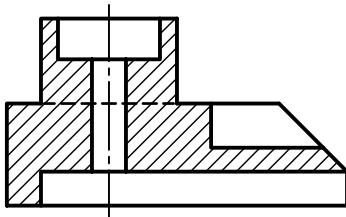

جدول ابزار

مشخصات فنی	نام ابزار	مشخصات فنی	نام ابزار
معمولی	تراش	حداقل 50×70	میز نقشه‌کشی
A4	کاغذ	ثبت	خط کش تی
موبی	برش	$45^\circ - 30^\circ - 60^\circ$	گونیا
۰/۵	مداد نوکی	نرم	پاک کن
روپوش سفید	لباس کار	HB	مداد
		نواری	چسب

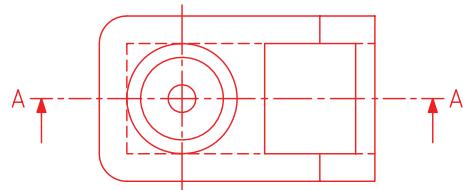
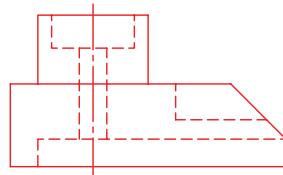
مراحل ترسیم

۳. گونیای ۴۵ درجه را روی خطکش تی بگذارید و خطوط هاشور را ترسیم کنید.
- خط‌های هاشور را نازک و به فاصله‌ی ۲ تا ۳ میلی‌متر به صورت پیوسته و یکنواخت ترسیم کنید.
 - می‌توانید از ترسیم پاره‌خط خط‌چین موجود در نمای رو به رو خودداری کنید.
 - عبارت A-A را در نمای رو به رو بنویسید و دو نما را کامل کنید.

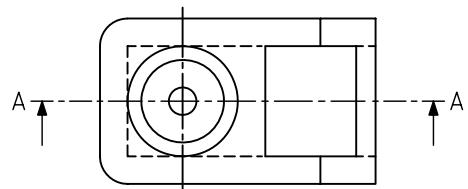
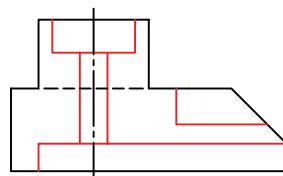
۷. نقشه‌ی کامل شده را برای تأیید و ارزشیابی به هنرآموز محترم خود ارائه دهید.

۱. کاغذ A4 را به صورت افقی بجسبانید.
- با توجه به اندازه‌های موجود دونما را دوباره ترسیم کنید.
- برای ترسیم نمای رو به رو در برش ابتدا آنرا با خطوط نازک و کم‌رنگ رسم کنید.
- مسیر برش را رسم و با حروف A-A نام‌گذاری کنید.

۲. با توجه به شکل ساختمانی جسم، همه‌ی خط‌چین‌ها باید به خط اصلی تبدیل شود (همه‌ی خط‌های ندید، دید خواهند شد).

- یک پاره‌خط که در حالت دید است، به ندید تبدیل خواهد شد (آن را در شکل می‌بینید) علت آن را جستجو کنید.
- می‌توانید خط‌های مورد نیاز را با پهنه‌ای استاندارد ضخیم کنید.

برش‌های دیگر

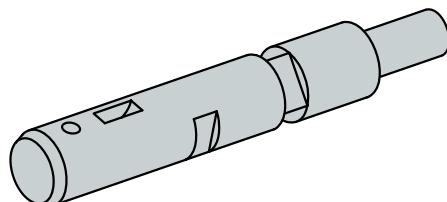
اگر یک قطعه دارای محور تقارن، «دارای دو نیمه‌ی یکسان» باشد، می‌توان نیمی از آن را در برش کشید و نیم دیگر را بدون برش ترسیم کرد. در این صورت هم نمای بدون برش و هم نمای برش خورده را خواهیم داشت.

در نتیجه، نیم‌برش را به صورت کامل باید «نیم‌برش-نیم‌دید» نامید و نمایش مسیر برش لازم نیست. در نیمه‌ی برش خورده، خط‌چین نمی‌گذاریم.

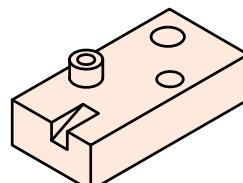
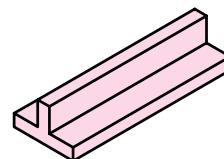
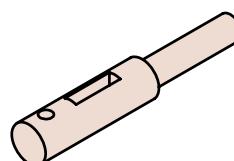
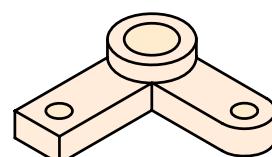
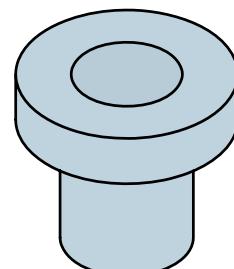
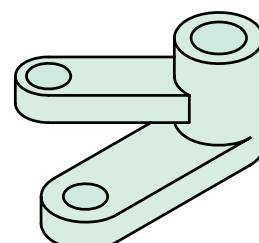
برش پی در پی

در شکل یک محور دیده می‌شود که روی آن جزئیات مختلفی وجود دارد.

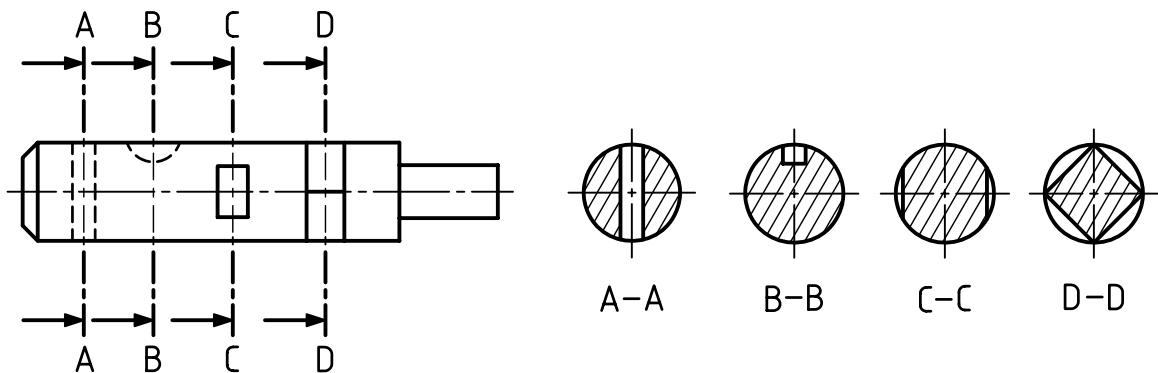

نمای روبروی آن ترسیم می‌شود اما نمای جانبی خط‌چین‌های بسیار دارد، پس به گونه دیگری از برش استفاده خواهیم کرد که به آن «برش پی در پی» یا «برش متوالی» می‌گویند.

نظر به اینکه، اجسام صنعتی دارای شکل‌های گوناگونی هستند، نمی‌توان برای همه از یک نوع برش استفاده کرد. برش‌های دیگری وجود دارد که پاسخ‌گوی قطعات مختلف است:

در این برش می‌توان چند جای متفاوت جسم را در نظر گرفت و برای هر جا یک برش زد.

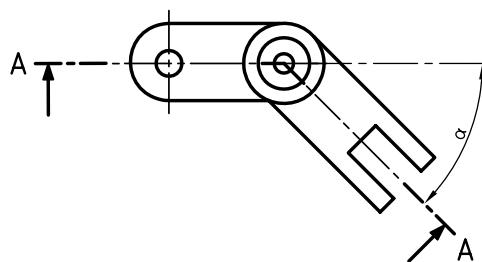
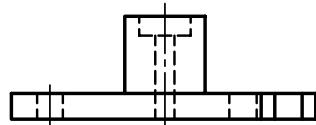

به صورت عادی و اندازه‌ی حقیقی دیده شود.

نام هر برش در زیر آن نوشته می‌شود.

از ترسیم خط‌چین‌ها هم خودداری می‌شود.

بادقت در شکل برش‌ها بگویید، هر برش نماینده‌ی چیست؟

این چرخش در شکل زیر انجام گرفته است.

همان‌گونه که دیده می‌شود، ترسیم نقشه به این روش

خیلی آسان‌تر و قابل درک خواهد بود.

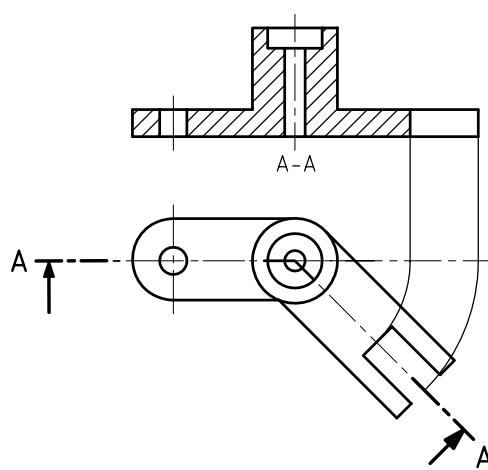
خط‌چین‌ها نیز در این نما ترسیم نشده‌اند.

برش مایل

با نگاه کردن به جسم داده شده، می‌بینید که سه برش

گذشته برای آن مناسب نیست. بنابراین از برش دیگری به

نام «برش مایل» استفاده می‌کنیم.

مسیر برش در شکل به صورت A-A مشخص شده است.

به این ترتیب دیده می‌شود که در بخش سمت راست

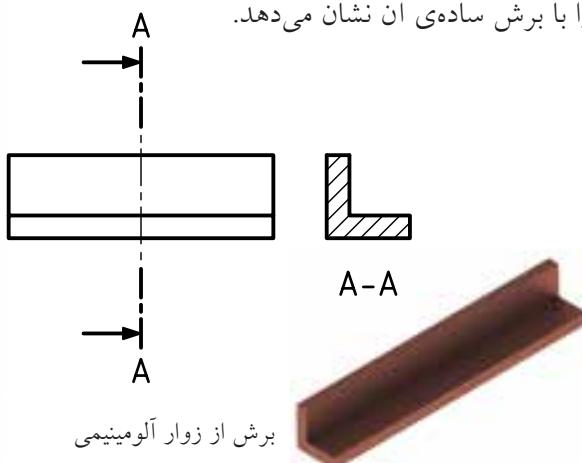
تصویر افقی، برش دارای زاویه‌ی مانند α است. پس

برای نمایش آن در نمای رو به رو لازم است که برش به

اندازه‌ی α و در سمت خلاف عقربه‌ی ساعت بچرخد تا

برش گردشی

این برش برای قطعات بلند که دارای شکلی یکنواخت هستند بسیار مناسب است. شکل زیر یک زوار آلومنیومی را با برش ساده‌ی آن نشان می‌دهد.

برای صرفه‌جویی در جا، می‌توان در چنین مواردی برش را روی خود نمایی اصلی نمایش داد.

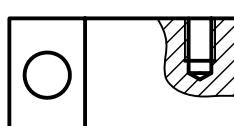
در این حال، برش باید با خط نازک رسم شود. ضمناً ترسیم مسیر برش ضروری نیست.

برش گردشی

برش موضعی

اگر بخواهیم قسمت کوچکی از یک قطعه را در برش نشان دهیم، می‌توان از برش موضعی استفاده کرد. محدوده‌ی این برش باید با خط نازک دستی مشخص شود. شکل‌های (الف) و (ب) دو نمونه را معرفی می‌کند.

ب

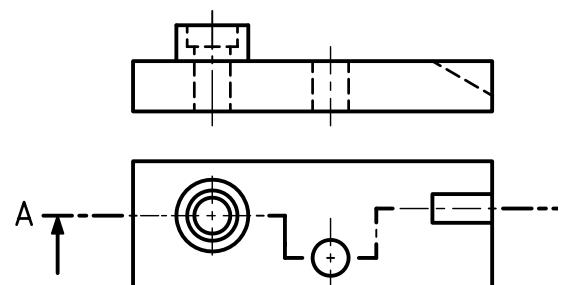
الف

برش موضعی

برش شکسته

اگر مسیر برش با زاویه‌های 90° درجه تغییر کند، می‌توان جسم را «برش شکسته» نامید.

جسم زیر دارای شرایط استفاده از برش شکسته است. (دیگر برش‌های گفته شده تا اینجا برای آن مناسب نیست). در شکل زیر برش انجام شده است.

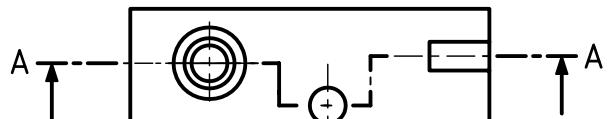
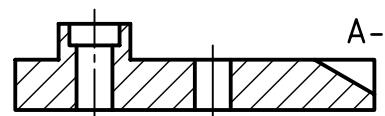

مسیر برش شکسته

با توجه به مسیر ترسیم شده برای برش می‌توان نیمه‌ای را که جلوی دید جزئیات را می‌گیرد برداشت.

در این شرایط می‌توان شیار شیبدار، سوراخ و سوراخ‌های استوانه را دید.

در زمان‌هایی که باید مسیر برش (با زاویه‌ی 90° درجه) تغییر کند، از گوشه‌ای با خط پهن استفاده شده است. دقیق کنید که برای صفحه‌های تغییر جهت، خطی در نظر گرفته نمی‌شود.

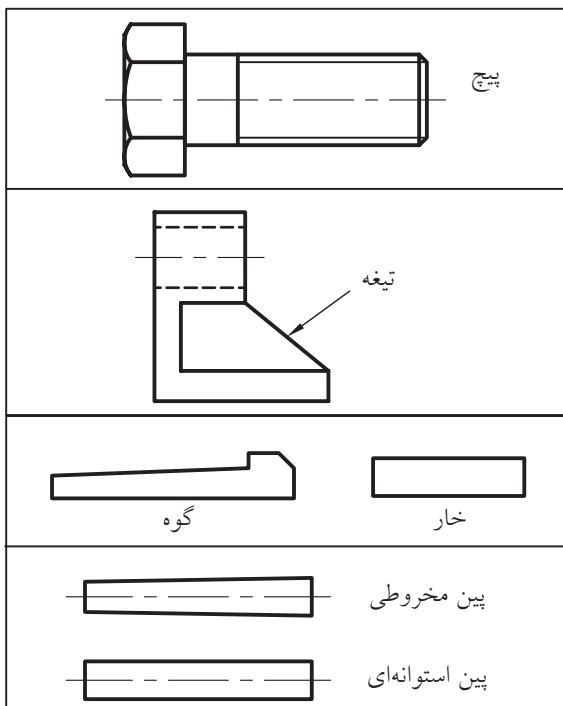

برش شکسته

جنس قطعه

قطعاتی وجود دارند که بدون برش خواهند ماند. دلیل آن نداشتن جزئیات قابل برش در آن هاست. به این قطعات «بی برش ها» می گویند. از آن ها می توان پیچ، خار، گوه، تیغه و پین را نام برد.

جدول نمونه ای از بی برش ها

در حالت کلی، هاشور مطابق آنچه که تاکنون دیدید زده خواهد شد. اما برای برخی موارد مانند فلزات نرم (سرب، مس،...) و مواد مصنوعی می توان از هاشور ضربه ری هم استفاده کرد. در جدول داده شده برخی از هاشورهای رایج تر داده شده است که می توان با توجه به جنس کار، از آن ها استفاده کرد

جدول هاشور
فولاد - فلزات
سخت، چدن
شیشه و مواد شفاف
فلزات نرم - مواد مصنوعی (لاستیک،...)
چوب

چکیده هی مطالب

اصول برش

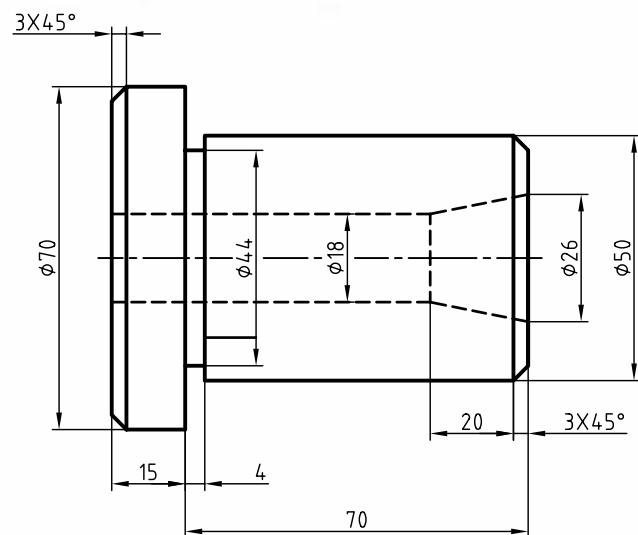
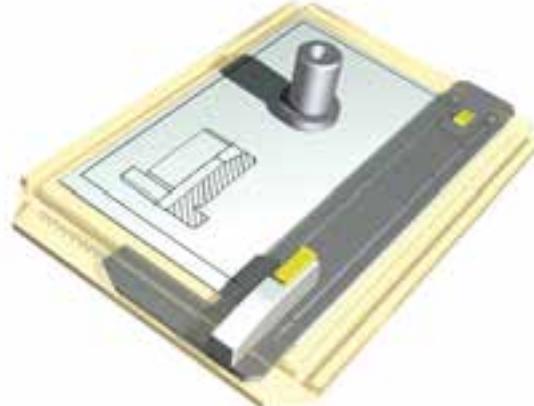
برش عملی است فرضی که در آن با برداشتن بخشی از جسم، بخش های ندید به صورت دید ترسیم می شود. بنابراین:

۱. با در نظر گرفتن یک اره فرضی، جسم را می بریم.
۲. جاهایی را که ارهی فرضی می برد، با هاشور مشخص می کنیم.
۳. خطوط هاشور با زاویه‌ی 30° درجه تا 60° درجه (معمولًا 45° درجه) رسم می شود.
۴. با توجه به شکل قطعه، برش مناسب آن را انتخاب می کنیم.
۵. در برش های ساده، مایل، شکسته و پی در پی، مسیر برش نشان داده می شود.
۶. در برش های موضعی، گردشی و نیم برش، مسیر برش نشان داده نمی شود.
۷. مسیر برش با دو پاره خط و یک نقطه‌ی پهن شروع می شود و با همین شرایط پایان می یابد.
۸. مسیر برش با حروف الفبا نام‌گذاری می شود.

دستور کار شماره‌ی ۲

ترسیم نیم برش

(۳۰ دقیقه)

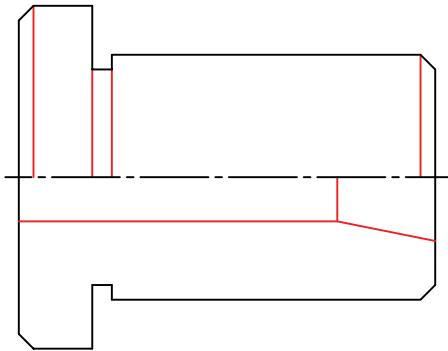

جدول ابزار

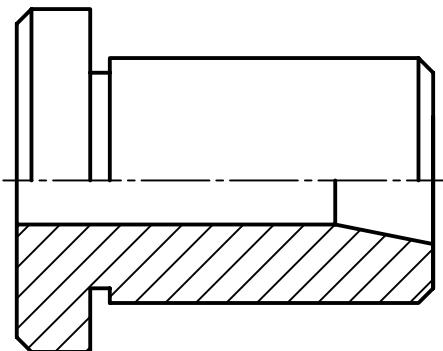
مشخصات فنی	نام ابزار	مشخصات فنی	نام ابزار
معمولی	تراش	حداقل 50×70	میز نقشه‌کشی
A4	کاغذ	ثابت	خطکش تی
موبی	برس	$45^\circ - 30^\circ - 60^\circ$	گونیا
۰/۵	مداد نوکی	نرم	پاک‌کن
روپوش سفید	لباس کار	HB	مداد
		نواری	چسب

مراحل ترسیم

- در این صورت تنها خطهایی که در دید هستند باقی میمانند.
- سپس خطهای دید را رسم کنید.

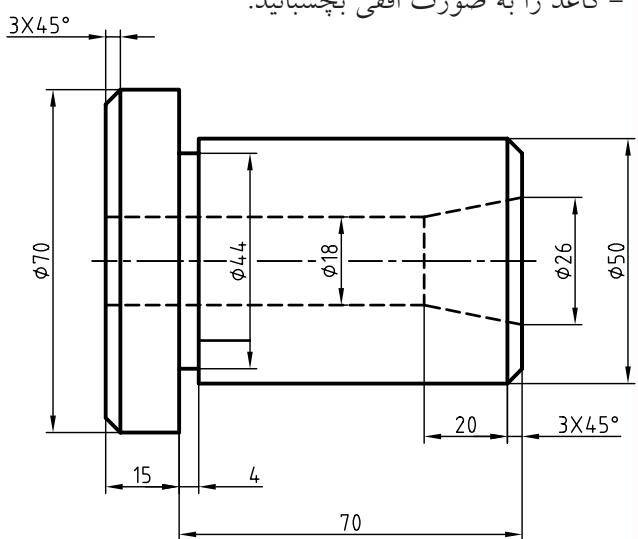
4. خطوط نقشه را طبق استاندارد پرنگ و کامل کنید.
- هاشورهای لازم را رسم کنید.
- خطوط اضافی را پاک کنید.

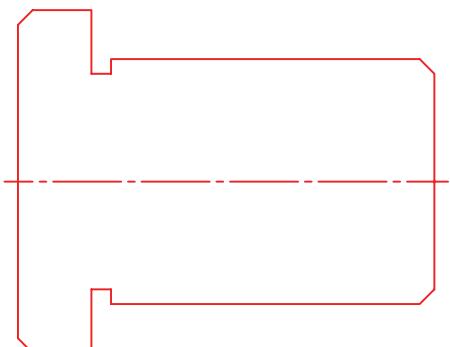
5. نقشه را اندازه‌گذاری کنید.
- برای اندازه‌گذاری جزئیاتی که با نیمی از نمای خود معرفی شده‌اند، تنها یک سرخط اندازه را فلش گذاری کنید.
- نقشه را مطابق شکل کامل کنید.

6. نقشه‌ی کامل شده را برای تأیید و ارزشیابی به هنرآموز محترم خود ارائه دهید.

1. به شکل زیر نگاه کنید. قطعه‌ای استوانه‌ای با جزئیات مربوط به آن داده شده است.
- کاغذ را به صورت افقی بچسبانید.

2. نقشه را با خط نازک و کم رنگ بکشید.
- نقشه نیاز به اندازه‌گذاری ندارد (در این مرحله آن را اندازه‌گذاری نکنید).
- بخش‌هایی را که باید دیده شود مشخص کنید.
- به این ترتیب، به نقشه‌ی داده شده می‌رسید (شکل زیر).

3. در نیمه‌ی برش نخورده می‌توان از ترسیم خط چین‌ها خودداری کرد.

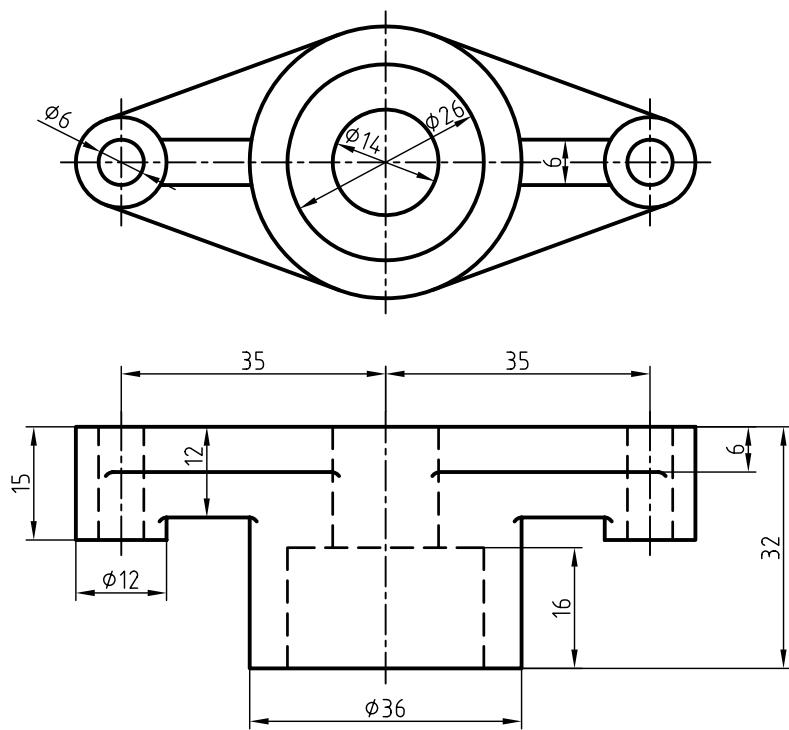
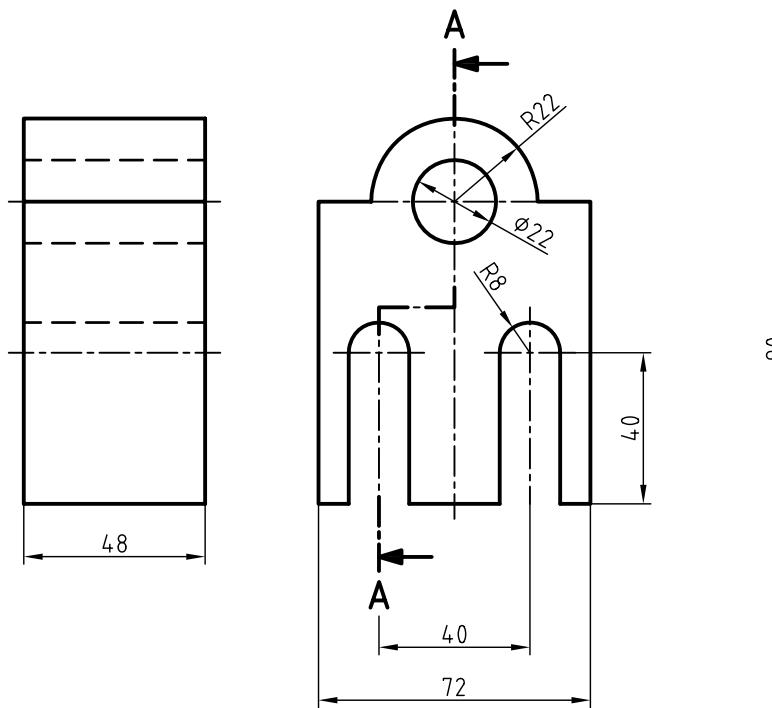
ارزشیابی پایانی

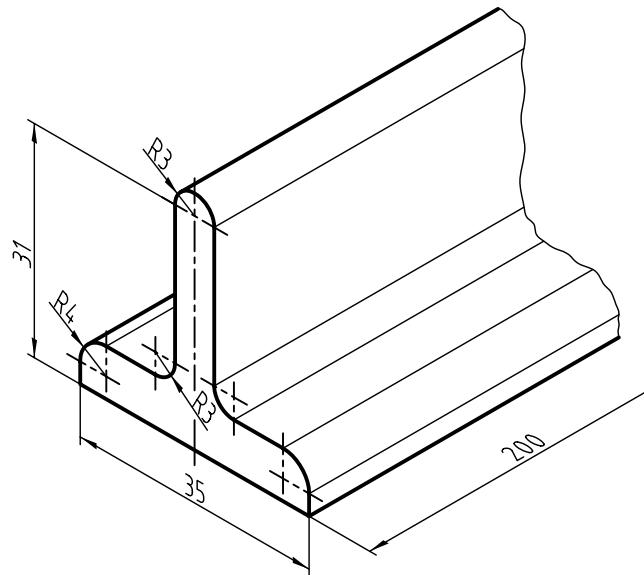
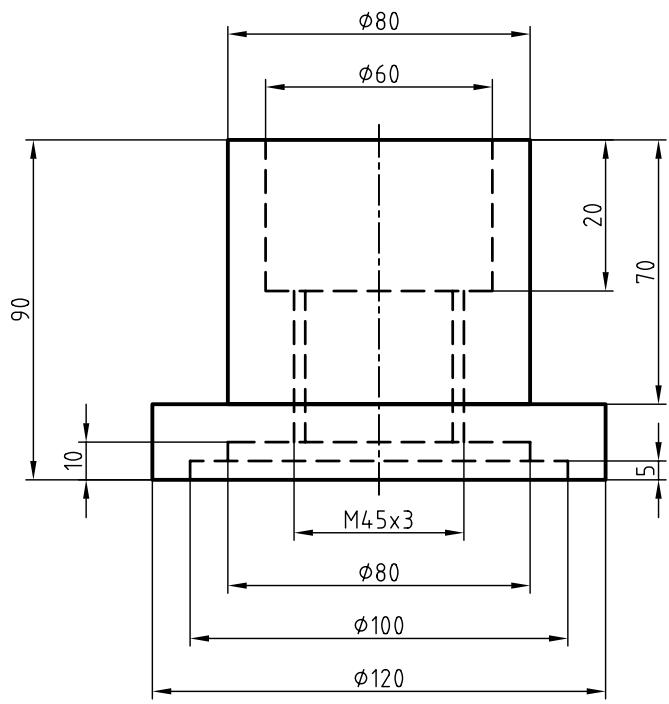
◀ نظری

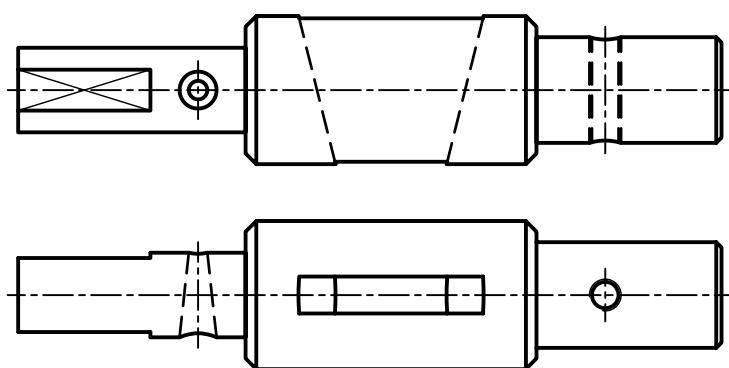
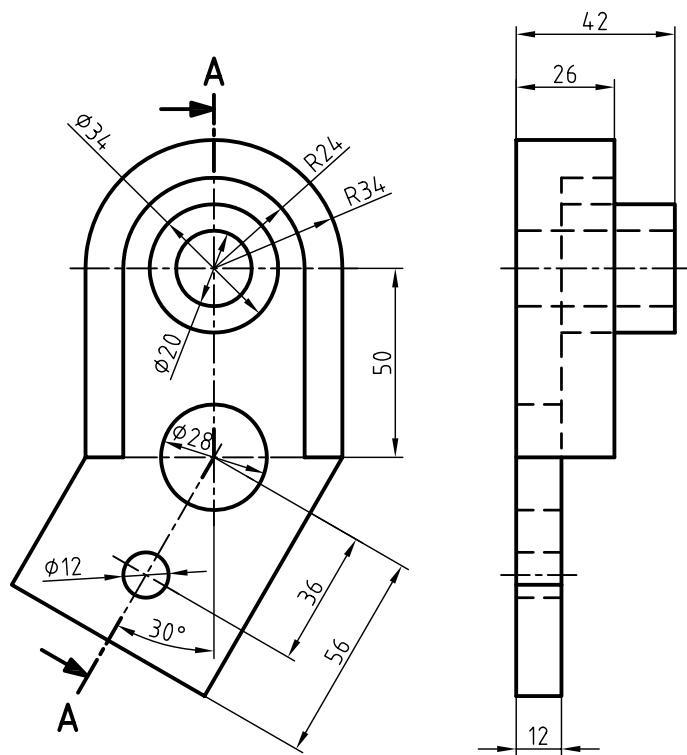
۱. برش را تعریف کنید.
۲. چند نوع برش می‌شناسید؟
۳. با ترسیم شکل دست آزاد برش ساده را معرفی کنید.
۴. با ترسیم شکل دست آزاد برش مایل را معرفی کنید.
۵. با ترسیم شکل دست آزاد برش شکسته را معرفی کنید.
۶. با ترسیم شکل دست آزاد برش گردشی را معرفی کنید.
۷. با ترسیم شکل دست آزاد برش موضعی را معرفی کنید.
۸. با ترسیم شکل دست آزاد نیمبرش را معرفی کنید.
۹. با ترسیم شکل دست آزاد برش پی در پی را معرفی کنید.
۱۰. با ترسیم شکل دست آزاد گونه‌های هاشور را برای مواد مختلف نشان دهید.
۱۱. اصول برش را شرح دهید.

عملی

برای اجسام داده شده، برش مناسب را انتخاب کنید. برای هر قطعه ترسیم دو نما کافی است. در همه موارد، اندازه‌گذاری لازم است.

Sc.1:1

ردیف	نام رشته مهارتی	نام استاندارد مهارتی	کد استاندارد مهارتی
۱	صفحه‌تراشی	صفحه‌تراشی	
۲	تراشکاری درجه ۲	تراشکاری	
۳	فرزکاری درجه ۲	فرزکاری	
۴	تراشکاری و فرزکاری	تراشکاری درجه ۲	
۵	تعمیر ماشین‌ابزار	تعمیر ماشین‌ابزار	
۶	دروبدگری درجه ۲	دروبدگری	
۷	ترئینات داخلی چوب	دکورسازی	
۸	تأسیسات برودتی	تعمیر دستگاه‌های سردکننده خانگی و تجاری	
۹	تعمیر موتور و برق خودرو	تعمیر اتومبیل سواری درجه ۲	
۱۰	تعمیر برق خودرو درجه ۱	برق خودرو درجه ۲	
۱۱	تعمیر موتور خودرو	تعمیر اتومبیل سواری درجه ۲	
۱۲	تعمیر موتورهای دیزل	تعمیر موتورهای دیزل درجه ۲	
۱۳	تعمیر موتور دیزل دریایی	تعمیر موتور دیزل دریایی	
۱۴	مکانیک تراکتور و تریلر	مکانیک تراکتور و تریلر درجه ۲	
۱۵	تعمیر کمباین	تعمیر کمباین	
۱۶	تعمیر ماشین‌های راهسازی	تعمیر ماشین‌آلات سنگین راهسازی عملیات	
۱۷	مدل‌سازی	مدل‌سازی درجه ۲	
۱۸	ریخته‌گری	ریخته‌گری درجه ۲	
۱۹	برق ساختمان درجه ۱	برق ساختمان درجه ۲	
۲۰	برق صنعتی درجه ۱	برق صنعتی درجه ۲	
۲۱	برق صنعتی	برق صنعتی درجه ۲	
۲۲	تعمیر لوازم خانگی برقی	تعمیر وسایل خانگی گردندۀ و حرارت برقی	
۲۳	ماشین‌های الکتریکی درجه ۱	تعمیر ماشین‌های الکتریکی درجه ۲	
۲۴	ماشین‌های الکتریکی	تعمیر ماشین‌های الکتریکی درجه ۲	
۲۵	جوشکاری برق	جوشکاری برق درجه ۲	
۲۶	جوشکاری برق و گاز	جوشکاری برق درجه ۲	
۲۷	جوشکاری گاز محافظ	جوشکاری برق درجه ۲	
۲۸	ورق کاری	ورق کاری (نازک) درجه ۲	
۲۹	در و پنجره‌سازی آهنی	در و پنجره‌سازی آهنی درجه ۲	
۳۰	ساخت شناورهای چوبی صیادی	ساخت شناورهای چوبی جهاد کشاورزی	
۳۱	استخراج معدن	معدن‌کاری عمومی	

منابع

الف) فارسی

۱. خواجه‌حسینی، محمد. نقشه‌کشی ۱ کار، ۳۵۹/۵۱، سال ۱۳۸۸ شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران.
۲. شربت ملکی، محمدحسین، خواجه‌حسینی، محمد، رسم فنی عملی سال سوم نقشه‌کشی صنعتی تولید، شربت ملکی، محمدحسین، خواجه‌حسینی، محمد. شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران.
۳. استانداردهای ISO به شماره‌های ISO128 ، ISO129

ب) انگلیسی

۱. Bogolyobov, *Engineering Drawing*.

ردیف	نام رشته مهارتی	نام استاندارد مهارتی	کد استاندارد مهارتی
۱	برق ماشین آلات	برقکار ماشین آلات	۸-۵۵/۱۶/۲/۲
۲	برق ساختمان	برقکار ساختمان درجه ۲	۸-۵۵/۲۸/۲/۴
۳	ماشینهای الکتریکی	تعمیر کار ماشینهای الکتریکی درجه ۲	۸-۵۳/۴۷/۲/۴
۴	برق صنعتی	برقکار صنعتی درجه ۲	۸-۵۵/۱۵/۲/۴
۵	نصب و سرویس آسانسور	نصب و تعمیر کار آسانسور	۸-۵۱/۶۵/۱/۲
۶	تعمیر کار ابزار دقیق	تعمیر ابزار دقیق	۸-۴۲/۳۲/۱/۲
۷	اتوماسیون صنعتی	الکترونیک کار صنعتی	۸-۵۲/۵۳/۱/۵
۸	ورقکاری	ورقکار (نازک کار)	۸-۷۳/۱۴/۲/۲
۹	ورقکاری	جوشکار گاز درجه ۲	۸-۷۲/۱۷/۲/۲
۱۰	جوشکاری برق و گاز	جوشکار گاز محافظ آرگون	۸-۷۲/۱۲/۱/۲
۱۱	در و پنجره ساز آهنی	در و پنجره ساز پروفیل آهنی درجه ۲	۸-۷۴/۹۳/۲/۲
۱۲	جوشکاری گاز محافظ CO2	جوشکار گاز محافظ CO2	۸-۷۲/۱۳/۱/۲
۱۳	در و پنجره ساز آلومینیومی	در و پنجره ساز آلومینیومی	۸-۷۴/۶۴/۲/۲
۱۴	مکانیک صنایع	مکانیک صنایع درجه ۲	۸-۴۱/۱۱/۲/۳
۱۵	پلاستیک کاری عمومی	پلاستیک کار عمومی درجه ۲	۹-۰۱/۰۵/۲/۲
۱۶	فرزکاری	فرزکار درجه ۲	۸-۳۴/۳۲/۲/۳
۱۷	تعمیر ماشین ابزار	ماشین ابزار کار درجه ۲	۸-۳۴/۳۷/۲/۲
۱۸	تأسیسات بهداشتی ساختمان	لوله کش و نصب وسایل بهداشتی درجه ۲	۸-۷۱/۰۶/۲/۲
۱۹	تأسیسات بهداشتی ساختمان	لوله کش و نصب وسایل بهداشتی درجه ۱	۸-۷۱/۰۶/۱/۲
۲۰	تعمیر دستگاه های گاز سوز	تعمیر کار آبگرمکن دیواری	۸-۷۱/۱۳/۱/۲
۲۱	تأسیسات گرمایی ساختمان	لوله کش و نصب دستگاه های حرارتی درجه ۲	۸-۷۱/۱۴/۲/۲
۲۲	تعمیر چیلر تراکمی	کارور تأسیسات برودتی و گرمایی	۸-۷۱/۱۹/۱/۲
۲۳	تعمیر چیلر تراکمی	مونتاژ کار و نصب تابلوهای برق	۸-۵۱/۴۶/۲/۳
۲۴	تعمیر پمپ و شیر	تعمیر کار پمپ و شیر	۸-۴۱/۹۷/۱/۲
۲۵	تأسیسات تهویه مطبوع ساختمان	لوله کش و نصب دستگاه های حرارتی درجه ۲	۸-۷۱/۰۸/۲/۳
۲۶	تعمیر برق اتومبیل	تعمیر کار برق خودرو درجه ۲	۸-۵۵/۴۲/۲/۳
۲۷	تعمیر موتور و برق خودرو	تعمیر کار اتومبیل های سواری درجه ۲	۸-۴۳/۲۳/۲/۳
۲۸	تعمیر ماشین های راهسازی	مکانیک ماشین آلات سنگین راهسازی	۸-۴۹/۶۳/۲/۲
۲۹	تعمیر خودروهای تجاری	تعمیر کار خودروهای تجاری درجه ۲	۸-۴۳/۲۶/۲/۲
۳۰	تعمیر موتورهای دیزل دریایی	تعمیر کار موتورهای دیزل دریایی	۸-۴۹/۲۹/۲/۲
۳۱	استخراج معدن	معدن کار عمومی	۷-۱۱/۰۸/۱/۲
۳۲	مدلسازی	مدلساز درجه ۲	۸-۱۹/۳۸/۲/۳
۳۳	ریخته گری	ریخته گر درجه ۲	۱-۲۴/۱۳/۲/۳

